

Opinia do ustawy o ratyfikacji Konwencji Rady Europy w sprawie działań przeciwko handlowi ludźmi, sporządzonej w Warszawie dnia 16 maja 2005 r.

(druk nr 127)

I. Cel i przedmiot ustawy

W dniu 25 kwietnia 2008 r. Sejm wyraził zgodę na ratyfikowanie przez Prezydenta RP Konwencji Rady Europy w sprawie działań przeciwko handlowi ludźmi, sporządzonej w Warszawie dnia 16 maja 2005 r. Konwencja powstała z inicjatywy Komitetu Zarządzającego do Spraw Równości Kobiet i Mężczyzn Rady Europy, a jej zamierzeniem jest dopełnienie i rozszerzenie zakresu działania Protokołu o zapobieganiu, zwalczaniu oraz karaniu za handel ludźmi, w szczególności kobietami i dziećmi, uzupełniającego Konwencję Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej, przyjętego przez Zgromadzenie Ogólne ONZ dnia 15 listopada 2000 r.

Celem Konwencji jest: zapobieganie i zwalczanie handlu ludźmi, przy zagwarantowaniu równości płci, ochrona praw ludzi-ofiar handlu, stworzenie ramowego planu pomocy ofiarom i świadkom oraz promowanie współpracy międzynarodowej w działaniach przeciwko handlowi ludźmi.

Do najważniejszych postanowień Konwencji należą:

- wprowadzenie definicji "handlu ludźmi", "dziecka" i "ofiary",
- określenie zasad i środków mających na celu zapobieganie handlowi ludźmi,
- określenie działań podejmowanych na granicach państw niezbędnych do zapobiegania i wykrywania handlu ludźmi (będą one obejmować przewoźników, firmy transportowe właścicieli środków transportu zwłaszcza komercyjnych),
- określenie praw ofiar (dokumenty, prawo pobytu, ochrona tożsamości, tłumacze, dostęp do bezpłatnej pomocy prawnej, prawo do uzyskania odszkodowania),

- rodzaje pomocy udzielanej ofiarom handlu ludźmi,
- zobowiązanie Państw Stron do podjęcia określonych w Konwencji działań ustawodawczych służących jej wykonaniu,
- Konwencja zobowiązuje Strony do szkolenia właściwych urzędników w zakresie objętym Konwencją,
- każde Państwo Strona rozważy ustanowienie Krajowych Sprawozdawców lub inne mechanizmy monitorowania działalności prowadzonej przez instytucje państwowe dotyczącej wykonywania Konwencji,
- Konwencja ustanawia mechanizm monitoringu, polegający na powołaniu międzynarodowej grupy ekspertów do spraw działań przeciwko handlowi ludźmi "GRETA".

Problematykę zwalczania handlu ludźmi regulują również inne wiążące Polskę międzynarodowe akty prawne:

- Traktat o Unii Europejskiej (art. 31, art. 83 ust. 1 wersji skonsolidowanej, po zmianach wprowadzonych Traktatem z Lizbony),
- Protokół fakultatywny do Konwencji o prawach dziecka w sprawie handlu ludźmi, prostytucji i dziecięcej pornografii, przyjęty przez Zgromadzenie Ogólne ONZ dnia 25 maja 2000 r.,
- decyzja ramowa Rady Unii Europejskiej nr 2002/629/JHA z dnia 19 lipca 2002 r. w sprawie zwalczania handlu ludźmi,
- decyzja ramowa Rady Unii Europejskiej nr 2003/68/JHA z dnia 22 grudnia 2003 r. w sprawie walki z wykorzystywaniem seksualnym dzieci i dziecięcej pornografii,
- dyrektywa Rady Unii Europejskiej nr 2004/81/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie zezwolenia na pobyt wydawanego obywatelom państw trzecich będących ofiarami handlu ludźmi albo będących wcześniej przedmiotem działań ułatwiających nielegalną migrację, którzy współpracują z właściwymi organami,

Konwencja stanowi, że Państwa Strony, które są członkami Unii Europejskiej będą w swoich wzajemnych stosunkach stosować reguły Wspólnoty i Unii Europejskiej, w zakresie w jakim one istnieją i dotyczą danego zagadnienia i dają się zastosować w konkretnej sprawie, o ile nie będzie to naruszać przedmiotu i celu Konwencji i nie będzie naruszać jej pełnego stosowania wobec innych Stron.

W art. 45 Konwencji dopuszcza możliwość składania zastrzeżeń dotyczących jedynie art. 31 ust. 2 Konwencji (zasady jurysdykcji).

Rzeczpospolita Polska złożyła takie zastrzeżenie, dotyczące zakresu polskiej jurysdykcji gdy przestępstwo zostało popełnione przez bezpaństwowca mającego zwykle miejsce zamieszkania na terytorium RP.

Ponadto Rzeczpospolita Polska złożyła oświadczenie (do art. 25 Konwencji) dotyczące potrzeby ustanowienia skutecznych międzynarodowych mechanizmów prawnych i technicznych w zakresie wymiany informacji na temat dotychczasowej karalności osób, które popełniły czyn uznany za przestępstwo zgodnie z Konwencją.

Ponieważ materia regulowana Konwencją dotyczy wolności, praw i obowiązków obywatelskich określonych w Konstytucji oraz spraw uregulowanych w ustawach: Kodeks karny, Kodeks postępowania karnego oraz w ustawie o cudzoziemcach, związanie się nią przez Rzeczpospolitą Polską następuje w drodze ratyfikacji przez Prezydenta RP, za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie, zgodnie z art. 89 ust. 1 Konstytucji RP.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Ustawa została uchwalona w efekcie wniesienia do Sejmu projektu rządowego (druk sejmowy nr 374). Projekt został skierowany do sejmowej Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka oraz do Komisji Spraw Zagranicznych. Komisje nie wprowadziły żadnych poprawek. Ustawa została uchwalona przez Sejm jednogłośnie w dniu 25 kwietnia 2008 r.

Ustawa nie budzi zastrzeżeń o charakterze legislacyjnym.

Beata Mandylis

Główny legislator